

Invalidiliiton lausunto VANE:n toimintaohjelmaluonnoksesta, kuulemistilaisuus 12.6.2024

Huolimatta kaikkia ministeriöitä koskevasta vastuusta osallistaa vammaisia henkilöitä ja vammaisjärjestöjä, jää nimeämispyyntöjä tulematta ja esim. työryhmiin ei heitä nimetä kuin satunnaisesti ja osallistaminen painottuu lausuntopyynnön lähettämiseen jälkikäteen. Invalidiliitto esittää kaikkia ministeriöitä koskevaksi velvoitteeksi kerrata YK:n vammaissopimuksen osallistamisvelvoite. (4.1.4 kohta 1.)

Moniperusteisessa syrjinnässä on mainittu vammaiset romanit ja vammaiset saamelaiset, mutta siitä puuttuvat vammaiset maahanmuuttajat. (4.1.4 kohta 2.)

Invalidiliitto pitääärkevämpänä olemassa olevien rakenteiden ja verkostojen nykyistä tehokkaampaa hyödyntämistä, mutta jos uudelle verkostolle on löydettävissä erityinen rooli, sellaisen perustamista voi harkita. Siten VM:n tulee kohdentaa erityisesti resursseja paikallisten ja alueellisten vammaisneuvostojen työn vahvistamiseen, joissa hv-alueiden ja kuntien virkakuntaa mukana. (4.1.4 kohta 4.)

Invalidiliitto katsoo, että toimintaohjelman tavoite eduskunnan lausumasta yhdenvertaisuuslain osittaisuudistuksesta ja toimenpiteestä tulee kohdentaa yhdenvertaisuusvaltuutetun työelämämandaatin lisäksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan laajentamiseen työelämässä. (4.2.4 kohta 6.)

Toimintaohjelmassa on tavoitteina ja toimenpiteinä edistää esteettömyyttä ja tuoda viestiä esteettömän rakentamisen merkityksellisyydestä. Esitämme esteettömän rakentamisen raportin mukaisesti selvitystä esteettömyyden valtiosääntöoikeudellisesta kehikosta ja lisäksi esteellisen rakentamisen sanktioimista. (4.4.4 useita kohtia)

Vammaiset ihmiset tulee huomioida kaikkien muiden ihmisten tavoin suojelun kohteena olemisen lisäksi myös aktiivisina kansalaisina, jotka voivat mahdollisuuksiensa mukaan toimia myös mm. maanpuolustuksessa ja varautumisessa. (4.5.4)

Toimintaohjelmassa on huomioitu erinomaisesti esteettömyyden merkitys eri liikkumismuodoissa. Esitämme huomiota kuitenkin yhdenvertaisen autoilun edistämiseen huomioiden auton hankinnan tukinjärjestelmät sekä liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen merkityksen vähenemisen yksityisen pysäköinnin valvonnan laajuuden kasvaessa. (4.7.4)

Koulutusta koskevissa tavoitteissa ja toimenpiteissä tulee olla mainintoja korkeakoulutuksen ja vammaisten ihmisten koulutusasteen noston osalta. (4.8.4)

Toimintaohjelmaan tulee lisätä maininta terveydenhuoltolain avaamisesta ja lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusta koskevan asetuksen muuttamisesta kattamaan laajemmin apuvälinepalvelut kokonaisuutena. (4.9.4 kohta 45.)

STM:n 12/2022 julkaiseman kuntoutuksen ohjaamisen oppaan jalkauttaminen olisi merkittävä toimintaohjelmassa. (4.9.4)

Kansainvälisessä yhteistyökohdassa tulisi nostaa esiin myös vammaisten asema sodassa sekä jälleenrakennus (esteettömyys). (4.13.4)

ASiantuntijalausunto
Henrik Gustafsson
10.6.2024

2 (2)